

ІНАС ОМЕЛ'ЯНЕНКО

ЦИМ

ВІЧНИМ

БОЛЕМ...

F. A. Omerbyterko.

ISBN 0-921537-74-3 WITH THIS ETERNAL SORROW...

© Видавництво "Молода Україна",
Торонто, Канада.
2005

Printed by The Basilian Press, Toronto, Canada

ІНАС ОМЕЛЬЯНЕНКО

ЦИМ

ВІЧНИМ

БОЛЕМ...

ПОЕЗІЇ

2005

ТРИДЦЯТЬ ТРЕТІЙ

Цим вічним болем жити мушу вік...
Колись я з ним і в домовину ляжу —
Моє він серце нагаями сік
І, невгомонний, ніби чорну пряжу,
По нитці душу висотав мою.

Село — як мертвий старець у струпах,
Собак пожерли у страху німому,
Ридає горе в білих вишниках,
І тягнуть шкапи дві гарбу знайому,
Із трупами, на звалище у яр.

Чиясь рука з полудрабка звиса,
Мов хоче землю пальцями торкнути,
Розсипалась матусина коса
Й дитячі ніжки, рогачем зігнуті,
Волоссям сивим ніби сповива...

А над проваллям чорне вороння
На тризну жде з кривавими дзьобами.
Вітрець хмарки ліниво підганя,
А криниці у небо журавлями
Прицілились, немов наказу ждуть.

По кому ж їм стріляти, журавлям?
Кого — проклятого! — узять на мушку?..
Кому цей біль я, Господи, віддам?!
Мені дитячі задубілі ручки
Вп'ялися в серце нігтями — навік...

Червень 1988,
Торонто.

БАТЬКІВЩИНІ

*Благословенна будь
В твоїм скорботнім болі,
Вишнева страднице диявольських часів.
Настане світ новий. Пробиті груди голі
Прикриє ніжний цвіт бриніючих садів.*

*Душі катованої і людської плоті
Невиплаканий біль повернеться в любов,
Під чорноморським сонцем в мирному польоті
На лоні вольних ріль царитимеш ти знов.*

*Усміхнений косар пройде в високім житі,
Дівча грайливе буде волошки збирать,
Озветься жайворон у сонячній блакиті,
Витатиме над світом Божа благодать.*

*Спливе минуле сном.
Ростимуть в щасті діти.
Жахи забудуться, як марева страшні...
Лише сади рясні щороку білим цвітом
По закатованих...
відплачуть навесні.*

*Листопад 1953,
Лондон, Англія.*

ЧОРНОБИЛЬСЬКА МАТИ

*Землякам моїм, на чужині сушим,
моє сердечне посланіє.*

*Шаліє світ у дикім божевіллі,
До прірви, звироднілий, добіга,
Прогрес справляє чортове весілля,
Немов повія п'яна і нага.*

*Нема чим дихать. Що живе — вмирає,
Останній скоро зникне горобець,
Криваві сльози в почорнілім гаї
Калина ронить на сухий чебрець.*

*Стоять АЕСи — людські домовини,
Учений дурень смика важельки,
Щоб в поколінні третьому дитина,
Відкривши "мудрих" прадідів книжки,*

*Побачила: були колись на світі
Лелеки, жайвор, ніжний соловей,
Уміли люди квіточці радіти,
Тулила мати до своїх грудей,*

*Мов янголятко, доню синьооку,
Усю себе повторюючи в ній,
Здавалось, бідній, — світу цього доки,
Їй також жити в пам'яті людській.*

*Не знала мати згубних технологій,
Ростила доню любу, молода...
Чинуші ж сірі, розумом убогі,
Немов шаманів здичена орда,*

*Новітній людям фіміям кадили
Про рай майбутній на оцій землі
І потайки діла страшні творили, —
Нищителі великі і малі,*

Що ради слави, орденка та чину,
Мов яничари, у сліпій злобі
Екологічну довкруги руїну
У спадщину лишали по собі...

Чорнобиль чорний, чорного століття,
У чорну ніч, у чорний смертний час,
Прокляттям чорним, чорним лихоліттям,
Каліцтвом віковим упав на нас...

Сидить, зчорніла горем, чорна мати,
Над донею своєю у сльозах...
Кому розраду їй, пораду дати? —
Застиг, мов вирок, жах в її очах.

Якого Бога день і ніч молити?
Кого клясти? Почує хто її?..
Принишкла ніч, страхіттям оповита,
Лиш божевільні тьохчуть солов'ї.

Земле моя, годувальнице,
Людоньки, люди, людці!
Мамо моя, — печальнице,
Мамо ж моя, страждальнице,
Горем твоїм одвічним
Тисячі мам щонічно
В чорнім Христовім вінці
Душі свої розпинають —

ДІТОНЬКИ ЇХНІ ВМИРАЮТЬ!!!
Гаснуть,
як воскові
свічечки...

Іменем їх — ПРОКЛИНАЮ
Церберів підлу тічку,
Підлих фанатиків зграю!

Мати білесеньку стрічку
Доні
на смерть
заплітає...

Мамо ж моя, — печальнице,
Горем безмежним, страднице!..

До земляків у надії
Болем її уповаю, —
Ім'ям Господнім благаю,
Іменем світлим Марії —
Хай же вона повінчає
Наші серця з милосердям, —
Дітонькам,
Що помирають,
Руку свою — простягаймо!
Хай не кричить над труною
Мати гіркими сльозами, —
Щедрою
даймо рукою!
Горе її — прокльоном,
Щоб не звалилось над нами.

Чорнобиль чорний, чорного століття,
У чорну ніч, у чорний смертний час,
На Україну чорним лихоліттям,
Каліцтвом віковим ... упав на нас.

16 червня 1990,
Торонто.

ВІТЧИЗНІ

В. Стусові — присвячую.

*Може, ти мене давно забула
і не знаєш, чи живий, чи ні,
може, в бурях воєн та розгулу
в безупинних розстрілах та тюрмах,
в таборах сибірських очманілих
проспівала "Вічну..." — ти мені.
Може, на дорогах на тасжних
ти мене не згадувала більше,
може, по устах, навіки вмовклих,
по грудях, закованих морозом,
по очах, притрушених снігами,
по холоднім трупові твоєму
заметіль сибірська проридала
лебедину пісню неповторну...*

*Я давно... давно тебе покинув,
по світах-чужинах волочуся
і не жду, щоб кликала ти сином,
чи ласкала словом материнським,
голубила теплою рукою,
до грудей тулила... У обіймах
щоб моє ти горе присипляла
та ночами чорними зі мною,
як орач біля важкого рала,
помагала борозну глибоку
вести мозолистою рукою.*

*Проведу я сам її. Вітчизно!
І посію будяки та терни,
і посію я любови зерна,*

*щоб в серцях мого раба–народу
корінці свободи проростали,
щоб любити навчилися безмежно,
І звелись гранітним п'єдесталем
нашої майбутньої держави!*

*І як зливи життєві окроплять
мою ниву кров'ю закипілою —
виросте на ній багате жниво:
скаженітимуть огненні шквали,
у бою пекельному, кривавім,
як в шаленнім реготові грому,
розум наш і нашу кволу душу —
душу рабську — трижди проклятушу! —
викують жінці отого жнива
в обеліск свободи невмирущій!*

*Листопад 1987,
Торонто.*

НЕ СТАВТЕ ПАМ'ЯТНИКІВ !

У СРСР вже від кількох років йде мова про те, щоб увіковічнити пам'ятниками жертви радянської влади — офіційно "культу особи".

За час існування так званої робітничо-селянської держави органами ЧеКа, НКВС, КДБ було вимордовано великі мільйони ні в чому невинних радянських громадян. У страшні роки штучно створеного владою голодомору (1932–33) лише Україна, во ім'я колективізації та винищення корінного населення, втратила сім мільйонів своїх хліборобів. Ще більші мільйони та ж сама влада розстріляла, або згноїла в концтаборах ГУЛАГ-у. Безупинний, довголітній, жорстокий терор став гарантією існування першої в світі так званої "комуністичної держави".

Згодом "владь імушці" пішли на підле лицемірство: частину ними ж вимордованих — регабілітували. Трапилася, мовляв, маленька помилка...

Де ж справедливість?! Злочин визнано, але злочинців не покарано. Ще живі цербери московської імперії, чийми кривавими руками було виконано цей нечуваний в історії людства, всенародний геноцид, по вислугі років одержали персональні пенсії і спокійно доживають свій вік на "заслуженому" відпочинку.

У правових державах ще й тепер, після 43-ох років від закінчення Другої світової війни, вишукують, виловлюють і притягають до кримінальної відповідальності злочинців, які були причетними до злодіянь, заподіяних проти людства. Московські ж лжеязики правителі обіцяють людям свободу, але своїх катів із довголітнім стажем приборігають — для майбутніх розправ з непокірними.

*Не ставте "мудрі" пам'ятників жертвам!
В могилах братських крик — мільйонний крик:
Ще ж ходить вільно по землі обдертій
На пенсії чекістський кадровик.*

Не прикидайтесь, що ви всі невинні,
Хто потурав убивцям — вбивця сам!
Як в "чорний ворон" забирали сина,
Сивіли коси в ніч ту матерям...

Не лицемірте, горе-демократи,
В овечу шкуру не вбирайтесь — ви!
По закатованих у кожній хаті
Ще й досі шепчуть діти молитви.

Нехай підсудними спочатку сядуть
Пенсіонери з стажами убивць,
Хай клята їх, у орденах, плеяда
Із партквитками світових злочинць
Перед народом встане, як проказа,
Просякла кров'ю до самих кісток!
Колись їх славу спритні віршомози
Підносили за ласий орденок.

Нехай по них проскреготить бульдозер,
Погноєм вчавить в землю — назавжди!
І, може, вилізуть із вічного гіпнозу
Брехні, обману, голоду й біди

Раби нещасні дикого розгулу
"Передовой" — від Грозного — "страни"!
Із всесоюзного в'язкого мулу
Й мого народу вирвуться сини.

Почують клич Шевченкового краю,
Раба в собі нарешті проклянуть,
"Живим і мертвим" тричі прочитають
І, може, все ж таки вкінці "поймуть"

Слова безсмертного свого Пророка,
Якому світ у пояс поклонивсь.
За Україну він предовгі роки
У Кос-Аралі мучився колись...

До пам'ятників зась вам, вельмимудрі,
Живі ще рани єжовських часів,
Ще від "соратників" на світі брудно,
Народ від чаду й досі не прозрів.

*До пам'яті замучених мільйонів
Не вам торкатись! Проминуть роки
І, чистими із материнських лонів,
Правдивих суддів виростуть полки.*

*Вони й розриють із кістями кагати
У мерзлоті Сибіру й Колими...
А вам би просто краще помовчати,
Не будь більмом між чесними людьми.*

*Вересень 1988,
Торонто.*

ВОЛОДИМИР ХРЕСТИТЕЛЬ

*Пам'яті Тисячолітнього Ювілею
хрещення України в православну віру.*

*Пропливають роки над Дніпром, над моєю землею,
Пада зірка у воду, співа, як колись, соловей
І на київській кручі стоїть в потемнілій киреї
У задумі німій — українського роду Мойсей.*

*Він народ повелів охрестить у Славутича водах,
У майбутнє іти по нових християнських шляхах,
Щоб міцніла держава слов'янського вічного роду,
Незрушимо стояла в грядучих буремних віках.*

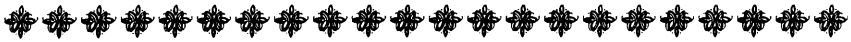
*Щоб у вірі святій русичі виростали завзяті,
У науці шукали в майбутнє правдиві стежки,
За Вітчизну свою не вагались на смерть постояти,
Бо лиш мертвому сором не ляже на груди важкий.*

*З давнини, як з туману, виходить до князя на кручу
В гостроверхих шоломах гартована битвами рать
Спом'януть ті часи, коли Русь процвітала могутча,
Коли славу разом у походах ішли здобувать.*

*Води стрімко несе аж до Чорного моря Славута,
Сходить сонце в степу, з криком чайка злітає у вись,
Устають із курганів з мечами, в кольчуги закуті,
Русичі, що лягли за цю землю у битвах колись.*

*Князь вітає народ із високої кручі своєї,
Мріє даль голуба в задніпровських безкраїх степах,
Ніби відгомін битв, лине слава його над землею
І горить в вишині полум'яним вогнем на хрестах.*

*Зачинателю віри в єдиного Бога святого,
Вікувати тобі на сторожі з мечем і хрестом,
Піднялися церкви у одвічній молитві до Нього
Над твоїм голубим і над нашим безсмертним Дніпром.*

*Слава князю хай живе віками,
В поколіннях дзвінко піснею зліта,
Волошковим квітом в полі між житами
Щовесни на щастя буйно розцвіта.*

*Приспів:
Володимиру слава
Хай гримить по світах,
Русичів Україно,
Піднімайсь, як грози, в степах!
Иди у бій, щоб князева держава
Жила в віках!..*

*Русь могутню князь в Дніпрових водах
В православну віру навек охрестив,
На життя щасливе, на бої й походи
Іменем Господнім поблагословив.*

*Приспів:
Володимиру слава...*

*Слава князю хай віками лине
Соколом крилатим в неба синю вись,
Русичів безсмертних, наша Україно,
Станеш ти свобідна, як була колись!*

*Зачинателю віри в єдиного Бога святого,
Вікувати тобі на сторожі з мечем і хрестом...
Піднялися церкви у одвічній молитві до Нього
Над твоїм голубим і над нашим безсмертним Дніпром.*

*Станеш ти могутня, Батьківщино,
Вільна, незалежна, мов крилатий птах!
Русичів далеких пам'ять не загине —
Подвигом озветься у твоїх синах!..*

*Приспів:
Володимирі слава...*

*23 червня 1987,
Торонто.*

ЧЕРНЕЧА ГОРА

*Петрові Шкурці,
великому шанувальникові
Т. Г. Шевченка, — присвячую.*

*Вийшов місяць на чати.
Пада зірка у плесо Дніпрове.
Причаїлася тиша.
У чеканні заснули поля.
Не озветься пташина.
Сплять, принишклі до ранку, діброви.
Спить праматінка рідна,
Годувальниця наша земля.
В синім мареві ночі
Разом з місяцем спокій вартус
На горі на Чернечій
Невсипуший у бронзі Тарас.
Із мандрівок далеких
Поклонитись до нього прийду я
У глухий цей, північний,
Таємницями сповнений, час.
Мою тугу безмежну,
Ніби рану, нестиму на Гору,
Буду сповідь держати
Про недавні прокляті літа.
Розтривожене серце
Принесу під Тарасові зорі,
Може, словом ласкавим
У цю ніч він мене привіта.*

*Спить у тиші могила.
Заніміли дуби в передранні.
Бродять тіні довкола.*

*Над Славутою — вічна блакить...
Лиш душа Кобзарева,
Наче мати в тривожнім чеканні,
На цій кручі священній
Ні удень,
 ані вночі
 не спить...*

*Березень 1989,
Торонто.*

ДЕ ТЕПЕР ТИ ?

Моєму братові — присвячую.

Ні, мій брате, ні — забудь не сила
Рідних стріх, голодної весни,
Вечорів, як разом на могилі
Трепіт зір ловили ми ясних...

Як, припавши до землі степної,
Плакали удвох серед полів,
Як, голодні, з синяви річної
Крали рибу з повних ятерів.

Як ночами на колгоспній ниві
Колоски збирали крадькома...
Ой ви, дні дитинства нещасливі,
Що в сльозах минулися дарма.

Ти підріс... Та у полях пшениці
Громом обізвалася війна...
При воротях з нашої криниці,
Де росла калина запашна,
Напували коней на дорогу,
Хто живим вернувся із боїв,
Тамували у душі тривогу
І зникали в куряві шляхів.

В сорок третім я пішов за ними.
Брате, скільки пройдено доріг...
В самоті, під зорями чужими,
Образ твій навіки я зберіг.

Світлу пам'ять про далекі роки
І сліди твоїх дитячих сліз
Крізь життя, нещастями жорстоке,
У душі, як талісман, проніс.

Де тепер ти?.. Чи живий—здоровий?
Чи виходиш в поле, як колись?..
Чи шепоче вітер колосковий
Про роки, що кров'ю облились?
На причілку — чи цвітуть жоржини,
Дві берези наші, чи ростуть?
Ой мій брате, думами з чужини
Рідних зір мені — не досягнуть...

Вийди ж в степ на ту стару могилу,
Де ми плакали дітьми колись,
Рідну постать пригадай похилу
І за мене... Богу помолись.

1 січня 1955,
Лондон, Англія.

УКРАЇНІ

*Що я вартий без тебе?
Як би жив у чужих краях
Без твого голубого неба,
Без козацьких могил у степах?*

*Без східсонць малинових,
Що пожежею в полі горять?
Без твоєї, Вітчизно, мови,
Західсонця багать?*

*Без минулої слави,
Що кресала вогонь із криць,
Гнала вихором в грізних лавах
На чужинців–убивць!*

*Хай затьямить навіки
Кожен ворог — чужий і свій:
Заклеочуть криваві ріки,
Відгремить переможний бій*

*І в степу, безіменний,
Впаде погноєм під жита
Той, хто схоче тебе, священну,
Своїм чоботом потоптатъ,*

*16 серпня 1985,
ніч, Черкаси.*

НЕ ЗАБУДЬТЕ Ж, СИНИ...

На Вкраїну у гості поїхала мати
І синів повезла — показати
Той куточок землі, де в нетопленій хаті
Довелося колись виростати.

Не пускали в село: — Що у ньому робити?
Вся історія наша в містах.

— Таж у мене стоїть там ще батьківська хата,
Бродить юність моя в берегах.

— Там під стріхою, може, ще й досі гніздечко
Все зліпляють собі ластівки
І шумлять ясени за селом недалечко
Про дитячі далекі роки.

— Та й синам покажу, звідкіля їхня мати
І де предки жили в давнину,
Щоб в чужому краю не змогли забувати
Батьківщину мою чарівну.

Упрохала начальство зажурена мати,
Повезли їх у рідне село,
Показала синам під соломою хату,
Де дитинство в нужді пропливло.

Все для неї тут рідне і близьке до болю,
Вишничок у цвіту, стежечки...
Обняла у сльозах посивілу тополю,
Що колись посадили батьки.

— Оце тут, дорогі ви сини-соколята,
У біді ваша мати зросла,
Все життя в чужині я цю білену хату,
Ніби рану у серці, несла,

І поля он оті, і верба над рікою,
Соловейкова пісня в гаю
По чужій чужині все ходили за мною,
Гріли душу тривожну мою.

*Тут діди ваші й прадіди землю орали
І за неї у битви ішли,
В цім краю, як орли, парубки виростали,
Для козацької слави жили.*

*— Не забудьте ж, сини, про мою Батьківщину,
Хай від цього вас Бог береже,
Бо проклятою буде навіки людина,
Що міняє своє — на чуже!*

*Квітень 1987,
Торонто.*

РАНОК

*Сходить
сонце
в степу...*

*Зеленіють вже ранні жита.
Пахне рідна земля,
ніби руки матусі мосї.
Шлях, як доля, проліг,
де бринить далечінь золота.
Бродить ранок в гаях —
голубий, у сріблястій киреї.
Скрипне хвіртка чиясь,
озоветься в відлунні жалем
і димлять на лугах,
мов пригаслі пожежі, тумани.
Сипле вишня рясна
пелюстковим
пахучим
дощем
на траву у росі,
на голівки конвалій духм'яних.*

*І пливають з димарів
в світле небо жіночі літа...
Ніби руки пливають —
материнські спрацьовані руки.
Над роздоллям ланів
жайвор піснею сонце віта
і зозуля кує —
про роки,
а чи, може, й розлуки...*

*15 серпня 1987,
Торонто.*

БРАТОВІ

*Рядки листів твоїх знайомими стежками
Ведуть мене з тобою в те село,
Де так давно в полях поміж житами
Моє дитинство бідне пропливло.*

*Рядки листів твоїх — розбиті полустанки,
Вагони бранців, зойки потягів,
Могили при шляхах, згорілі чорні танки
Та сльози, сльози наших матерів.*

*Вже тридцять літ топчу чужі дороги,
Пора б і звикнути, пора б забуть,
Та почуття святі до рідного порога
Руками ніжними мене ведуть.*

*Рядки листів твоїх — мов чайки білі крила,
Що все пригадують, усе зовуть,
Рядки листів твоїх — забуті дві могили,
Прощань тяжких безповоротна путь.*

*У землю батьківську, до берегів у росах
Ведуть мене листи із чужини,
Ведуть до рідних стріх, до піль в покосах,
До мирної у полі борозни.*

*Нагнутися б отак,
Землі у жменю взяти,
Тривожну душу нею причастить...
О, що б віддав тепер я, дорогий мій брате,
За рідну степову мою блакить.*

*Березень 1975,
Торонто.*

ЗЕМЛЕ РІДНА

Часом...
Я цураюся усього,
Часом хочеться забуть мені
Про шматочок неба голубого,
Про гаї в вечірній далині...

Але де ж знайду я
Другі зорі?
Де у цілім світі я знайду
Отакі степи, як в нас, просторі,
Отаку Вітчизну молоду?

Де ще так в травневі теплі ночі
Вміють заспівати соловії?
Земле рідна!
Милі карі очі,
Думи ви нездумані мої...

Я забудь ніколи не зумію
Житніх піль,
Дніпрову далечінь.
Я їх бачу, як шовкову мрію,
Як душі моєї ніжну тінь.

Липень 1955,
Лондон, Англія.

КРУТИ

*Під Крутами не пам'ятник стоїть
В скорботі чорній вічної печалі...
Юнак, відлитий з вороної сталі,
Не дивиться в заобрійну блакить.*

*Під Крутами німіє далина...
Могил нема.
Слідів не залишилось.
Як скорбна мати, низько нахилилась
Берізка всохла — пам'ять по синах...*

*Лиш часом сокіл в небі пролетить
Та журавлі прокрукають весною,
Кривий багнет, поїджений іржою,
Ніби докором, із землі стирчить.*

*Берізка всохла тужить по синах...
Колише вітер при дорозі трави,
Як свідок горя та гіркої слави,
Мовчить земля — праматінка смутна.*

*Народе предків — витязів великих!
Руси могутньої ясних князів,
На що тебе москаль підступний звів?
Куди ти йдеш?!.
Забув страждання крики
Дітей, що Київ захищать пішли
І більш не повернулися додому?..
Невже на жертвеннику їх страшному
чуття твої
людські
не ожили!?.*

Розрию землю київську тверду,
Могилу розверну, як невігойну рану,
Тебе я силою до неї приведу,
Про них — живих, розказувати стану.

Про чорнобривих, юних, як весна,
Про кучерявих, з карими очима
І з поглядами світлими, ясними,
Мов соняшних світанків далина.

Дивись на них!
Запам'ятай навек:
Це — совість нації
Лягла в могилу...
В тобі ж, народе мій, була та сила,
Якою Хміль — у пень ляхів посік!

Душею ти своєю стрепенись, —
Прокиньсь!.. —
Іди за кращими синами
І запанує мир тоді між нами,
І станеш вольним ти,
Як був колись.

За сталь гарячу зброї, рідний мій,
Вхопись ти мільйонними руками,
Вгризись, як вовк, жорстокими зубами.
І на землі оскверненій своїй
Розплатою тяжкою відплатись
Отім, хто душу вивернув із тебе,
Хто відібрав життя та рідне небо
І волю закопав твою колись.

Листопад 1973,
Торонто.

МАТИ

Мойй незабутній Матері.

*При воротях стоїть,
Ніби образ священний Христа...
Квітнуть весни в садах,
І шумлять заметілі роками,
А вона у вітрів білогривих
Про сина пита
І торкається мокрої хустки
Шорсткими руками.
Скорбні очі підводить на шлях,
Що в житах загубивсь,
На тополі стрункі,
Що в молитві до неба знялися,
І душа її шепче: "Вернись...
Мій синочку, — вернись!
Чи навіки ти, може,
Назавжди
Зі мною простився?..*

*Чуєш — кличу тебе? Озовись!
Бачиш: старість, як ніч...
Смертю вічність дихне
І могила мій біль поховає...".
Та лиш вітер пахучий
Торкається згорблених пліч,
Лише вечір дівочою піснею в полі ридас.*

*Меркнуть далі, а ніч
Соловейком простори віта,
Що навіки лягли,
Моя мамо єдина, між нами...*

*При воротях стоїть,
Ніби образ священний Христа...
Квітнуть весни в садах
І шумлять заметілі роками...*

*Червень 1954,
Лондон, Англія.*

ПОКЛОНІМОСЬ КНЯЗЕВІ

*Пам'яті князя
Володимира Хрестителя.*

*Я ніколи Києва не бачив,
не купався в нашому Дніпрі,
та мені здається: ось, неначе
із туману в ранковій порі*

*Йдуть назустріч три брати з сестрою
з списками та луком за плечем,
лине чайка в даль понад водою,
де Дніпро у голубінь тече.*

*Це вони тут вперше оселились,
куреня між хашами звели
і, мабуть, їм в ті часи й не снилось:
виростуть на пагорбах вали,*

*і постане древнє й вічно юне
місто в щебетанні солов'їв,
із віків, як невмируще вруно,
озоветься славою князів.*

*Збудуться апостола Андрія
віщі і надхненії слова —
його церква, наче ніжна мрія,
з кручі біле світло розлива.*

*Тереми здіймуться над рікою,
поруч з князем стануть русичі,
будуть битви з лютою ордою,
на століття схрестяться мечі*

у жорстоких січах за державу,
що з'єднає спільно племена,
запалають зорями на славу
невідомих воїв імена.

Плакала в Путивлі Ярославна,
князь її з походу не вернувсь...
Волею окрилена віддавна,
піднімалась у кольчuzі Русь!

А до мене з-над Дніпра, як мати,
промовляє батьківська земля:
"Це й за тебе йшли князі вмирати,
не забудь ніколи ті поля,

де сивіють над високим житом
предківські могили в далині,
полягли в них, славою покриті,
русичі у непробуднім сні.

Це вони й за тебе в Дике поле
виїжджали з ворогом на рать
й за твою їм довелося долю
юним... серед степу умирать".

Виріс Київ. Кріпнула держава,
Володимир сів на княжий стіл,
щоб жила неповторима слава,
пам'яттю учинених ним діл

в Божій вірі люд в одно єднала
іменем безсмертного Христа...
В бронзі на високім п'єдесталі
Володимир Київ наш віта,

*Поклонімось князеві у пояс,
присягнімось жити, як брати,
України материнський голос
в серці вічно скарбом берегти.*

*Хай нам в груди коренем вростає
клич далеких посивілих стріх,
хто поріг отецький забуває —
нелюдом останеться навік!*

*Землю ту, де князь стоїть на кручі
із простим, мов тесаним, хрестом,
де степи розлогі та могучі
пролягли над красенем—Дніпром,*

*полюбімо, як ім'я матері,
що дала узріть нам білий світ.
Я — на землю князеву молюся,
посилаю з чужини привіт!*

*Травень 1988,
Торонто.*

НЕХАЙ НІКОЛИ СЛАВА НЕ ЗАГИНЕ !

*У пам'ять 70-тиліття (1989 р.)
Української Православної Церкви
в Канаді.*

*Земле рідна моя,
колоскова потоптана ниво,
в солов'їних гаях,
в далині голубих вечорів, —
скільки ж стерпіла ти,
скільки горя знесла мовчазливо,
скільки втратила, люба,
твоїх чорнобрових синів...*

*Над тобою віки
блискавиці криваві шаліли,
скреготали у битвах
дружинників гострі мечі,
у глибокі могили
лягали скривавленим тілом
за майбутність твою
нескоримі ніким русичі.*

*Піднімалася княжа
велика могутня держава,
від Варяжського моря
у далеч Дніпрових степів,
владарі Візантії
корились військам Святослава,
родичались з князями
сини визначних королів.*

*Володимир Вітчизні
приніс негасаючу славу —
на Русі християнство*

для себе й народу прийняв,
щоб у вірі Господній
росла непобідна держава,
за яку його батько
життя на Хортиці віддав.

І, напевне, в той час,
як у воду Дніпрову скидали
із високої кручі
статуї поганських богів,
князь не відав,
що ім'я його у безсмертні аннали
покоління грядучі
запишуть навіки–віків.

І не думав наш князь,
зачинатель правдивої віри
що колись — на далекій,
на вільній, канадській землі
його Церкву святу
воскресять земляки–піоніри,
укладуть в неї труд свій,
криваві свої мозолі.

Хай же в предківській вірі
зростають нові покоління,
правду Бога великого
в серці довіку несуть, —
бо в науці Христовій
лежить життєдайне насіння,
що зачаттям стає
для щасливих і світлих майбутть!

Нехай ніколи слава не загине
про тих, хто княжу Церкву воскресив!
Хто в тузі кинув Матір–Батьківщину
і потім в серці вік її носив,

*хто віру предків наших з України
на чужині для поколінь лишив!*

*Привіт тобі, голубко–Україно,
поклін тобі від дочок і синів!
Для нас ти Матінка одна–єдина
у тополинім шелесті гаїв.*

*Ми грудочку землі з могили предків
на чужину взяли, як талісман,
щоб завжди снілась до порога стежка
і снівся рідний прадідівський лан —
стелилася, як мамина мережка,
любов синівська через океан.*

*Привіт тобі, далека Україно,
ти в нашім серці, мріях і піснях,
весняним садом, Матінко єдина,
квітуй на щастя людям у віках!*

*Липень 1989,
Торонто.*

УВИЖАЙСЯ ЗАВЖДИ...

*Я тебе по голосі впізнаю,
земле рідна, туго дум моїх,
по піснях веселих та сумних,
що у снах до мене прилітають.*

*Ти тепер уся в вишневім цвіті,
в солов'їнім співі чарівнім,
над тобою в небі голубім
жайворонки, сонцем перемиті.*

*Вся гаптована пахучим квітом,
з піснею
й сльозами на очах...
Увижайся завжди в моїх снах
материнським дорогим привітом.*

*Квітень 1954,
Лондон, Англія.*

УКРАЇНО-ЗОРЕ !

За вікном у мене соняшні розливи,
Зеленіють трави, пахощі весни,
За димами міста на чорнявих нивах
Падає насіння в темінь борозни.

Виростуть пшениця та високе жито,
Довкруги колосся стане хвилювать,
У проміннях сонця щедрих перемите,
Хлібом буде мати дітям подавать.

Тож нехай я стану на широкім полі,
Серед нив злотистих, на чужій землі,
Все ввижатись будуть молоді тополі,
Та печальні верби в рідному селі.

Як давно було це... Босоногим, бідним,
У штанцях, що вшила мати з полотна,
Сновигав по стернях вовчням голодним
І шукав в відчаї колосок зерна...

Пролетіли роки журавлями в вирій,
Загубились криком в сивій далині.

Україно-зоре! Краю солов'їний,
Ти в моєму серці
Тут — на чужині...

Квітень 1984,
Торонто.

А В ТЕБЕ, МОЯ ДИТИНО ?..

*На згадку про стареньку бабусю,
яку бачив на Україні
літом 1985 року.*

*Як вона йшла,
Як вона важко ступала...
Ноги в опорках,
Вузлуваті, старі, в жиликах.
Тіла немає —
Шкіра на ній та кості...
В'язочку хмизу несла
На зігнутих своїх плечах.
В'язочку хмизу
В дірявій старій ряднині,
Скорчена в три погібелі,
У двадцять проклятих бід,
Несла в свою хатину —
Пустку всіма забуту,
Щоб протопити,
Зварити нещасний обід.
І на місточку
Стала на хвильку спочити.
Ношу тяжку на поруччя
Зіперла вона...
Глянула мовчки на мене,
В душу немов подивилась...
"Що ти так дуже витріщивсь?
Невже я така страшна?..".
Я апарат підношу,
Хочу з собою взяти
Горе оце безмежне,
Нелюдську оцю біду...*

Гід піднімає руку
"Киньте ви це... Не треба,
Кадри багато кращі
На пам'ять для вас знайду".
"А в тебе, моя дитино, —
Озвалося з-під ряднини, —
Рідна бабуся, чи мати
Також носять хмизок?..".
Гід спопеліла, знітилася,
Личко в долоні сховала
І захлинулася криком,
Ковтаючи сліз клубок...
Потім мені розказала,
Що у бабусі отої
Був чоловік
Та чотири орли-сини,
Пішли вони в сорок першому
Бити фашиста
І... ні один
Не повернувся з війни.
На обеліску
Їх імена рядочком
Всікли — на пам'ять їй... —
В чорний граніт.
Під обеліском,
Вишиту гладдю, сорочку
Мати поклала...

Минуло вже стільки літ,
А та сорочина
з її найменшого
й досі отам лежить...

Липень 1990,
Торонто.

ХАЙ У РІДНІЙ ЗЕМЛІ...

*Принеси мені, весно,
з далеких полів
запах зілля—свшану,
приклади до душі,
до пекучих болів
твою руку бажану.*

*В парус мій,
що у рейсах далеких морів
незабаром порветься,
вдар потугою рідних
пахучих вітрів —
нехай буря зірветься!*

*Нехай шквалом запіненим
хвиля гримить
і ревуть океани,
в поворотні шляхи
хай мій човен спішить,
хай долає бурани.*

*Хай у рідній землі,
де співа соловей,
він зупиниться знову,
хай Вітчизну мою
пригорну до грудей,
мов дівча чорноброве.*

*17 квітня 1954,
Лондон, Англія.*

ОЙ, НЕ СПИТЬСЯ МЕНІ...

*Пам'яті покійного онука,
який прожив на цьому світі
всього дві доби.*

*Ой, не спиться мені...
Ніє серце, мов сплакана мати.
Гаснуть зорі чужі,
Озивається пташка в саду.
Сиві верби старі,
Вишеньки біля рідної хати,
Я вас, любі мої,
Ніби брата єдиного, жду.
Ви зі мною колись
З пагінців молодих виростили
І під спів солов'їв
Пнулись в небо, до сонця, до зір.
Тополині шляхи
Нам стелилися в соняшні далі,
У казкові світи,
У тумани заобрійних гір.
Ви ще й досі отам
Стоїте у світанковій тиші,
А я йду та й іду
По дорогах далеких країв,
Ваші крони вітрець,
Ніби мати дитину, колише
Під ридання сумне
Журавлиних високих ключів.
Ви у гості сюди
Поспішайте ділити мою тугу,
У цей час, дорогі,
На світанку до мене прийдіть,*

У коріннях своїх,
Як дарунок од вірного друга,
Мені сили—снаги
Із Вітчизни скоріш принесіть.

Станьте поруч, ось тут —
Обніміть мене листом зеленим,
Посумуєм разом
На чужій, непривітній землі,
Бо немає нікого —
Нікого, нікого у мене,
Лише ви, дорогі,
У далекім і ріднім селі.

Ой, не спиться мені...
Нись серце, мов сплукана мати.
Згасли зорі чужі.
Пташеня заніміло в саду...
Сиві верби старі,
Вишеньки біля рідної хати,
Я вас, любі мої,
Ніби брата єдиного, жду...

4 серпня 1987,
Торонто.

ТИ ЗІ МНОЮ БУЛА...

*Марії — на згадку
про нашу першу розлуку.*

*У дорозі далекій
ти зі мною була повсякчас,
моїм щастям жила,
мою тугу ділила надвоє,
розтривоженим зором
крізь вікно літака ми не раз
все шукали батьків наших
зоряну землю обоє.*

*І коли під крилом
показались Славутича води,
степ широкий послався
в пообідню смутну далечінь,
ніби зойки розлук,
ніби стогін німої незгоди,
у зіницях мені
твоїх сліз заблищала тремтінь.*

*Ти стояла зі мною пліч-о-пліч
єдина й далека,
навкруги половіли
пахучі розлогі поля...
У вечірній той час,
ніби голос тривожний лелеки,
долітали до мене
найдорожчі слова іздаля.*

*Скрізь були ми удвох,
на Тарасову гору високу*

понесли Кобзареві
невгасиму тривожну любов,
ми дивились очима його,
як у даль синьооку
Дніпр широкий манив
заколихану німість дібров.

На черкаське кладовище
вдвох мовчазливі ходили,
край алеї знайшли
Симоненка пречистого гріб.
Сіяв дощик дрібний...
У цей день ще когось хоронили,
промокав на труні
рушничок та припечений хліб.

На гранітній глибі
барельєф юнака у задумі...
Дати дві — небагато на білому світі прожив.
Два рядки золоті —
його болі, горіння і думи,
і синівська любов,
й мордування живої душі.

По чолі Василя, наче сльози,
струмки обтікали,
і дивилися очі поета
в непройдену даль.
Хтось приніс квіточок...
Чорнобривців дівчата поклали...
Запеклася у них
Василевого вірша печаль.

У моєму селі
ми проходили шляхом під ланом,

де сліди залишив я від босих
малих ноженят.
Скільки ж років пройшло...
А стежки споришеві, як рани,
як ті чайки тривожні,
у серці моєму кричать.

І на цвинтар пішли.
Там... слідів по батьках —
не лишилось...

Навіть в гущі вишень
вже не видно й провалля гробів.
Під хрестами із труб,
де могилки нові прихистились,
моїх друзів дитинства,
ніби крик журавлиний, зустрів.

Як нас мало тепер...
Полягли у свинцевому шквалі,
спотикнулись на кулю,
розбрелись по безкраїх світах.
Обнялися в сльозах,
бож навіки ми знову прощались,
нам не стрінутись більш
на крутих
на життєвих стежках.

По сільському шляху
ти зі мною проходила, мила,
а хлопчина гонив
невеличку черідку корів.

Там, де церква була,
огороджена братська могила
із кістками отих, хто в бою
свою долю зустрів.

Вже нема ані школи,
ні лавки старої немає,
де за пляшку порожню
давали горошку в кульок,
і хати вже не ті,
і ніхто мене тут... не чекає,
не такий, як колись,
наш вишневий забутий садок.

Прощавай же,
колиско дитинства мого дорогого,
будь щаслива в тяжкому
і чеснім селянським труді.
Я з собою візьму
у далеку,
далеку дорогу
твої болі німі, твоє щастя гірке...

І тоді,
як в чужій чужині
доведеться мені умирати,
знов думками прорвусь
крізь простори широких морів
до твоїх черешень,
до старої біленької хати
і до верб на ставку,
неозорих пшеничних ланів...

12 серпня 1985,
ніч, Черкаси.

УГАДУЮ...

Пам'яті моєї страдниці–матері.

*Мене ось знову доля привела
На те подвір'я, де ходила мати...
Терпкий полинь, висока бугила
Ростуть на місці батьківської хати.
Угадую...*

*Де стежечка колись
Між споришем велася до порога,
Де куш півоній до вікна туливсь,
Стояв хлівець за курником убогий.
Угадую...*

*Де вишня тут росла,
Де на причілку агрус цвів весною...
Відціль я бачу пів мого села
І бачу... цвинтар онде, під горою.
Там дві могили в зарослях вишень
У гості блудного чекають сина...
Безмежним болем пригадався день,
Коли — навік... я землю цю покинув.
Стояла осінь. Плакали поля.
Кричала мати з горя у відчаї...
Мовчала важко втомлена земля
І над селом ворон зловіщі зграї
Під вітром крались на всі боки,
Хтось голосив: "Ой, мамо..."*

Рідна мамо!..".

*З горбка крильми махали вітряки,
Немов навік прощалися із нами.
Мені той день
Ніколи не забудь,
Зі мною він піде у домовину.*

Десятки літ в чужині проминуть,
Та завжди буде сниться Батьківщина,
Мов рідна мати, руки простягають,
Її ласкаве чутиму я;
"Сину!..
З доріг далеких в гості виглядять
Тебе я буду шляхом тополиним,
стежиною у росяних полях,
Зажурою плакучої вербички, —
Долонями моїми в мозолях,
Як ранами,
торкнись твого обличчя..."

Серпень 1988,
Торонто.

НАДДНІПРЯНСЬКА ЗОРЕ

Кажуть, можна вмерти від любови,
Можна і забути, розлюбить,
Та моя любов — таємна змова,
Не дає ні вмерти, ані жить.

Просто горе... Як закрию очі —
Пшениці, волошки та чебрець,
З кулемета при дорозі строчить
Чергами дзвінкими цвіркунець.

Просто горе — не заснеш роками,
Житній лан та клекіт громовиць,
Полукіпки мирними рядками —
Труд тяжкий невтомних молодиць.

Я кажу: це просто таки горе,
Тридцять літ — пора б і розлюбить...
Та без тебе,
Наддніпрянська зоре,
Я не можу, як людина, жить.

Червень 1975,
Торонто.

СПАЛА НІЧ...

У колисці
пахучих садів
спала ніч немовлям синьооким
і ляпадою в небі високім
ясен місяць
над нею горів.

Хтось вуздечки золочених зір
в небесах кришталевих розвісив,
покотились тумани з-під лісу
до підніжжя сивіючих гір.

За селом,
де тополі ростуть,
а довкола степи неозорі,
житніх нив заколихане море
оп'янила нічна перламуть.

Соловей у гаю занімів.
Згасли далі під небом високим.
Спала ніч немовлям синьооким
у колисці
пахучих
садів.

Вересень 1954,
Лондон, Англія.

СИНИ ВИ МОЇ, СИНИ...

*Пам'яті столітнього ювілею (1991 р.)
поселення українців у Канаді.*

*Злиднями вічними гнані,
Долі шукать в чужину
їхали з дітьми малими
Прадіди наші колись.
Мати ламала руки...
Мати кричала:
"Мій сину,
Більш не побачимось,
Любий,
За душу мою молись...".*

*В пазуху брали на згадку
Вузлик землі з-під порога,
Зілля пучечок євшану,
Щоб пам'ятати своє...
Ой ви, шляхи у чужину,
Курні далекі дороги.
Згадка про людські розлуки
Жити мені не дає.*

*З отчого рідного дому,
Щастя шукати гіркого,
За океани безмежні
Злидні свої понесли.
Богу молились щонічно —
Долі просили у Нього,
Щоб у Канаді далекій
Діти в достатках росли.*

*Століття минуло довге...
Колосом поле грає,
Там де стояли правічні,
Корчовані ними ліси.
У небі, мов душі їхні,
Білих хмаринок зграї
Тихими чайками в далеч
Предківське горе несуть.*

*Мовчки хрести похилились...
Слухають тишу пшениці,
Що на насіння привезли
Із України вони.
І одинока над ними,
Як мати, стоїть вербиця,
Віттям плакучим шепче:
"Сини ж ви мої, сини..."*

*11 липня 1991,
Торонто.*

НЕ ЗУПИНЯЙСЬ !

Собі.

*У каятті знайдеш душі спочинок,
у тузі — щастя стане хорошіть,
з життя твого розбитого пилинок
колись зірниця буде пламенить.
Не зупиняйся!
У випитому горі
шукай початку новим світлим дням,
зімкни уста в суворій непокорі
й навек одно лише собі затям:
чужі краї ніколи не зігріють
душі, що нис у кайданах мук,
палкіш любити лише ті зуміють,
кому морозив серце біль розлук.
А ти ж пройшов доріг в світі немало,
в відчаї часто плакав і моливсь,
і звідусіль додому закликало
село в диму, де виростав колись.
Не зупиняйся!
хоч довга осінь буде,
та в'яле листя не засипле путь,
колись на втомлених скитаннях грудях
старенькі руки матері спічнуть.
Побачиш цвіт акацій білогривих,
почуєш запах їх у літню ніч,
а за селом, де колосяться ниви,
земля промовить голосом сторіч:
"Куди б не йшов і доля де б не гнала,
за мною вічно будеш ти тужить,
бо трунок той, що з молоком давала,
в твоєму серці завжди буде жить,*

*ніч–денно у крові твоїй тектима
і будеш бачить ти лише одно:
за горами, за землями чужини,
як соняшного сходу знамено,
кришталі зір, що в юності світили,
село далеке, де голодним ріс,
де цілував уперше очі милі,
волошки плів у шовк дівочих кіс... "*

*1955,
Лондон, Англія.*

ПРОМИНАЛИ РОКИ...

*Моїй незабутній Матері
та всім тим Матерям,
які не дочекалися своїх дітей
із кривавих доріг минулої війни, —
присвячую.*

*Відгриміла війна...
Та навіки лягли спочивати
При дорогах розбитих
солдати в холодній землі.
Не вернутися їм...
Не побачить, як стужена мати
Обмиває слізьми
на зчорнілих руках мозолі.*

*Як ночами вона
у безсонні їх кличе до себе
Із атак вогневих
і з розгулу кривавих боїв, —
їй, журавці старій,
більш нічого на світі не треба,
Лиш би син показавсь
у імлі світанкових полів...*

*Не покажеться син...
Не прийде під вікно опівночі,
Не пригорне її,
не обніме обрубками рук.
Ой, гіркі ви, гіркі,
материнські проплакані ночі
У холодних хатах,
у терзаннях незношених мук...*

Проминали роки...
Заметілями вили у полі,
Утікали весною струмками
в глибінь берегів,
У гаях, вишниках,
в степовому пахучім роздоллі,
Половіли, цвіли,
осипалися квітом садів.

Солов'ями ридали
в гніздечках вони вечорами,
Білим пухом хмарин
відпливали у соняшну даль,
Із осіннього неба
кричали роки журавлями
І несли в чужину
материнську одвічну печаль...

Лютий 1986,
Торонто.

НАД ДНІПРОМ МОЇМ

Вічній пам'яті великого Кобзаря.

Над Дніпром моїм, над Славутою
Скиглять чайки в надвечірній час
І стоїть замислений над кручею
Мовчазний, у бронзі, наш Тарас.

П'є веселка воду з того боку,
Де Дніпру ні краю, ні кінця,
А на кручу дітки синьоокі
Біль несуть у молодих серцях.

До дідуся в гості йдуть малята
З квітами весняними в руках,
Там стоїть у нього біла хата
У плакучих вербах, у дубах.

Біля неї спить Кобзар в могилі...
А кругом — Дніпрова синя даль,
Спочиває у безсмертній силі
Долі української Коваль.

Він кував її у Кос–Аралі,
В серці, за халявою, ховав,
На Вкраїну у своїй печалі
Думами у гості прилітав.

Він козацьку невгасиму славу
Словом полум'яним оспівав:
Як тремтіла із страху Варшава,
Гонта ляхів в Умані карав,

Як з Хортиці чайки гостроносі
Крізь пороги йшли в шалений плав,
А козак з ясиру русокоших
Полонянок в турка визволяв,

Як Петрові підлі байстрючата
Предків наших брали на багнет —

*І піднявся словом проти ката,
З кріпаків, розгніваний поет.*

*Про далеку ту козацьку славу,
Шабель блиск в кривавому бою,
Як ішли на вражі грізні лави
За Вітчизну зоряну свою*

*Козаки–відчайдухи у битви
Боронити волю й рідний край —
Слово Кобзареве, як молитву,
Правнуче, в чужині прочитай!*

*Землю ту полюбиш до загину,
Де горить Шевченкова зоря,
Бо немає другої України
І немає — другого Дніпра!*

*26 січня 1987,
Торонто.*

ПРИВІТ ТОБІ...

· Після 42-літньої розлуки з Україною.

Привіт тобі, дитинство босоноге,
що промайнуло тут, в оцім селі,
я з чужини приніс свою тривогу,
любов синівську, тугу та жалі...

На греблі цій не раз у дні далекі
дививсь в вечірню позолоть ріки,
верталися із вирію лелеки,
летіли в вирій молоді роки.

Тут млин стояв. Тепер — самі руїни,
камінні брили, шестерня в іржі,
тепер, як і тоді, прив'ялим сіном
так п'янок пахне звідти від межі,

Де над полями стиглої пшениці
схід сонця співом жайвір зустрічав
і стежкою під вечір молодиці
мочить коноплі йшли на Панський став.

Згадки, мов рани, не дають спокою...
А як забудь той тридцять третій рік?!
Як примиритись з долею тяжкою
і де шукать цілющий серцю лік?

За цим млином під шум коліс замшілих
ловили ми, голодні, окунців,
старий мірошник, дядько ще при силі,
зганяв на нас свій наболілий гнів:

"Якого біса лізеш під колеса?
Ще втопишся, а я — держи отвiт!
Ідiть собі на мiлину, на плесо,
там, де води не бiльш, як по живiт".

Та ти балакай — нам своє робити!
Ми вже й багаття путнє розвели,
на ньому бляха — от лише б вловити,
ми тут таки їх зараз же й спекли.

Стою, дивлюся... Згадую пройдешнє...
Підходить хлопчик років десяти:
"Добридень, дядьку! Ви, мабуть, не "здешні",
костюм на вас — такого не знайти".

На хлопця глянув, ніби сам на себе,
і потекли нестримно по щоках
старечі сльози...

У вечірнім небі
тривожний окрик танув по качках.

Он там стояли човники рибалок,
не раз я крав їх в пізні вечори
і ятері трусив... А потім у причалок
гонив назад при ранішній зорі.

Хоч був і битий, та в голодну хату,
бувало, й торбу риби принесу —
бо що ж було робити в ту прокляту, —
навіки прокляту!.. — страшну весну?..

Сідає сонце в долину сліпучу,
позивно кличе в берегах нирець...
Хотів би знати, де свій вік домучу,
в якій землі прийде мені кінець?

А ось і вулиця, старенька хата,
де через сіни з іншими жили,
де незабутня вистраждана мати
варила юшку нам із бугили.

Тут на грядках цибульки молоді
у тридцять третім хлопчика знайшли,

через подвір'я, до гарби старої,
що трупи підбирала, віднесли...

Мені не хтіли показати хлопчину,
лиш потім, потім від людей узнав,
що хтось відрізав, бідному, стегнину

і в божевільні хижо пожирав...

*Прокляття вам, московські байстрючата!
Як носить світ вас по оцій землі?!
Правнуків ваших буде Бог карати
за кров людську і за людські болі!*

*А ось і школа... Здрастуй, моя люба!
Старенькі вікна, стоптаний поріг...
Ті самі парти, та ж вузенька груба —
усе таке, як в пам'яті зберіг.*

*Це тут я вперше літери виводив
та "ма-ма, ма-ма" по складах читав,
до крові часто об вузенькі сходи
я босі пальці боляче збивав...*

*Ну що ж... — прощаймось...
Час мені в дорогу.
Мабуть, ми більш не стрінемось в житті...*

*Повис над ставом місяць круторогий
і молиться вербичка в самоті.*

*23 лютого 1986,
Торонто.*

РОЗМОВА З МАТІР'Ю

*І от мені
приснилося те саме:
як скорбний біль
розтерзаних років,
ввійшла в кімнату
босими ногами
старенька мати...
Я її зустрів,
як і належиться
стрічати сину,
узяв за плечі,
гаряче обняв
і чув, як за вікном
якусь хвилину
осінній вітер
у дротах ридав.*

*Вогненным вихром
в пам'яті зривались
далекі дні,
воєнний буревій...
"Той день, — промовила, —
як ми прощались,
лежить, мов камінь,
у душі моїй..."*

*Дороги дальні,
як вас не згадати?
"Сідай, матусю,
розкажи мені,
чи в нас цвітуть ще
вишні біля хати
у білому весінньому огні?"*

"Цвінуть,
як і колись цвіли,
мій сину,
і все те саме,
що й тоді було.
Ось я тут сяду,
крихітку спочину
і розповім про все:
і про село,
де зріс колись,
де час збігав дитячий,
де в копанці
ловив ти карасів...".
Вона говорить,
а я ніби бачу
безжурний час
моїх дитячих днів:
Світанок сизий,
півень кукуріка,
женуть отару
в поле хлопчаки,
а дід Мусій,
з "гражданської" каліка,
під руку взяв
ліщинові вудки
і так собі,
неспішно, шкутильгає
у береги —
ловити окунців,
а над полями
сонця схід вітає
дзвінкого жайворонка
срібний спів.

Курчат у решеті
віносить мати,
за ногу квочку
в'яже мотузком
і кицька крадькома
виходить з хати
горобчика впіймати
за хлівом,

пливуть дими
у неба синь незрячу,
зійшло вже сонце,
опада роса...
Згадаю дні оті,
і вже гаряча
туманить зір
непрохана сльоза...

"Цвітуть,
як і колись цвіли, мій сину, —
промовила, зідхнувши,
мати знов, —
скажи, чому
самих ти нас покинув,
забув про щиру
мамину любов?..

Цвітуть,
як і колись цвіли,
мій сину,
і наливають сонцем
стиглий плід,
роками довгими
тебе з чужини
усе чекаю
в нас біля воріт.

У синю рань
виходжу я щоднини,
у вечори, в лютневу заметіль...
Скажи мені,
признайся, любий сину,
нащо зміняв
простори рідних піль
на край чужий?
І чому нас, стареньких,
на схилі літ
без помочі лишив?
Лишив народ свій,
Україну—неньку,
адже ти край наш
понад все любив!..

Сказати правду —
жить не легше стало,
бракує хліба
та й чобіт нема,
а був би дома
так не бідувала б
і не жила забутою сама.

Дівчат у нас
на виданні чимало,
невістку б мала,
ріс би і онук,
її я б добрим
звичаям навчала,
ну, а малого
не спускала б з рук.

А так ти хто?
У буднях загубився,
зробивсь механіком
собі простим,

а шлях в життя
тобі ж незлий стелився
і от скажи,
чому не йшов ти ним?..

Невже тумани ці
миліші стали,
аніж волошок
синява в житах?
Чи, може, очі злі
причарували
і прирекли
блукати по світах?..

Цвітуть,
як і колись цвіли,
мій сину,
і наливають сонцем
стиглий плід.
Роками довгими
тебе з чужини
я все чекаю
в нас біля воріт...".

Січень 1955,
Лондон, Англія.

БАТЬКО

*В вечірні, у довгі, у тихі години,
як сонця погаснуть огні,
все дивиться там, де кохана дружина
в могильній лежить тишині.*

*Цигарка в устах вже давно догоріла,
в грудях — дотліває життя,
звідтіль, де голубка його полетіла,
немає,
нема вороття...*

*Розсадника трухлі стовпці під рукою,
а образ її — перед ним,
він бачить кохану свою ще живою
із поглядом ніжним, живим.*

*І думка в минуле все лине і лине,
шукає у нім забуття...
Стоїть біля батька маленький хлопчина,
сумне, безпорадне дитя.*

*Це горе, цей смуток його не покине,
життя перервалася нить...
Він руку підносить, голівоньку сина,
єдиного сина, пестить.*

*І думає думу важку та глибоку,
і капають сльози з очей...
А в темнім саду запашнім одиноко
ридає із ним соловей.*

*Травень 1977,
Торонто.*

ЯКИМИ ДОЛЯМИ?..

*Якими долями занесено в цю книгу
Шовковий кучер із минулих днів?
Хто серця біль німий,
Невиплакану тугу
У нього горем матері заплів?*

*Хто пальцями в прощальний час незнаний
Торкнувся ніжних цих дитячих кіс
І від земних гріхів, мерзоти та обману
У книгу віршів про любов заніс?..*

*У таєні роки
покрили книгу пилом,
Поет задуманий давно замовк,
Лише пахучий вітер шепче на могилі
Про юну дівчинку,
Про коси-шовк...*

*Листопад 1953,
Лондон, Англія.*

ДОЦЦІ

*Глянь у небо — ключі журавлині,
глянь у поле — німа далина,
та до тебе, моя дитино,
не одна ще вернеться весна.*

*Не тужи, синьоока, що змовкли
стоголосі пташки лісові,
облетіли листочки пожовклі
й шелестять у привіялій траві.*

*Не печальсь, не сумуй, моя мила,
прийдуть весни і прийде тепло,
лиш би доля тебе любила,
лиш би щастя твоє не втекло...*

*Жовтень 1974,
Торонто.*

ПРИВІТ ВАМ !

*Матерям і бабуням —
на День Матері.*

*Низький поклін вам, дорогі бабусі,
Привіт вам, наші любі матері!
Від всіх дітей я в пояс уклонюся
За те, що ви вставали до зорі*

*І нас, маленьких, в люди виводили,
Що в стужі зимові, осінні дні
В суботні школи діточок возили,
Щоб нам шляхи стелилися ясні.*

*Щоб знали ми прекрасну рідну мову,
Пісень співали про отецький край,
Щоб пам'ятали Кобзареве слово
І шанували предківський звичай.*

*Щоб радувала нас в чужому краю
Степів мінлива тепла далечінь,
Де журавлині грона відлітають
В заобрійну вечірню голубінь,*

*Де над ставами верби зеленіють
І моляться тополі при шляхах,
Де в даліні ранковій, ледве мріють
Принишклі села в білих вишниках.*

*Де над степами жайворон співучий
Схід сонця прославляє в висоті,
Де на високій наддніпрянській кручі
Задумався Шевченко в самоті...*

*Низький поклін вам, дорогі бабусі,
Привіт вам, наші любі матері,
Від всіх дітей я в пояс уклонюся
За те, що ви вставали до зорі
І нас, маленьких, в люди виводили.*

1986, Торонто.

ХОЧ УДОСВІТА ПРИСНИСЬ

Я любив
 ходить стежкою
між житами
 в сизу рань,
волошковою
 мережкою
плести думи
 сподівань.
Мити ноги
 в росах дзеркальних
степового
 споришу,
голос піль,
 хлібами встелених,
талісманом
 я ношу.
Білим шовком
 вишня димиться,
серце яблунь
 цвіт п'янить,
чорногуз
 на ніжках–милицях
здивився
 у блакить.
Шепіт верб
 ріка підслухує
у обіймах
 осоки,
дід біленький
 в люльку дмухає,
тихо стежить
 поплавки.

Ой ти, даль
моя озорена,
василькова
рідна вись,
ти мені,
трусами зморена,
хоч удосвіта
приснисть...

27 травня 1955,
Лондон, Англія.

НА ЦВИНТАРІ

Незабутній Валі.

*Надгробних плит сувора тишина
Мене тривожить німістю своєю...
Життя людського власниця страшна
Проходить над покірною землею*

*І плаче цвинтар
Білими слізьми
Зів'ялих айстр,
Притрушених снігами...
Ти будеш вічно жити між людьми,
Ти будеш завжди, незабутня, з нами.*

*Нехай присняться у чужій землі
Далекий Дніпр і чайки білі крила,
Хай стежка сниться в рідному селі,
Де ти босенькою колись ходила.*

*За тебе верби в рідній стороні
Молитимуться тужно над річками,
Сади вишневі в білому вогні
Ридатимуть
Дзвінкими
Солов'ями...*

*17 грудня 1973,
Торонто.*

ВЕСНА

*Солов'ї відспівують всеношну
яхонтам заблуканих зірок,
місяць ніжно пестить квітку кожную,
тихі трави, кожен колосок.*

*Солов'ї відспівують всеношну
ніжним квітам,
водам тихих рік,
біла вишня патоку молошну
срібним шовком ронить, як торік.*

*А мені відмірює чужина
телеграфними стовпами путь,
та світанки ніжні Батьківщини
не дають удосвіта заснуть.*

*А мені відлічує чужина
дні тривожні,
місяці,
роки,
та забудь не можу я калину
і порослі споришем стежки.*

*Ти навчи, чужиночко ласкава,
з поглядом холодним, мов туман,
Тарашанку як забудь русяву,
у степу задуманий курган?*

*Ти навчи, чужиночко ласкава,
як забудь ночей весінніх хміль?
Як забути вранішню синяву,
колоскову пісню рідних піль?*

*Не цілуй — не треба. Бо не кожний
біль вгамує любовців вінок.*

*Солов'ї відспівують всеношну
яхонтам заблуканих зірок...*

*Квітень 1955,
Лондон, Англія.*

РІДНІЙ ЗЕМЛІ

*Не зломить віри
Днів скитання час,
Люблю палкіш розлукою томимий!
У самоті вітає завжди нас
Господь своїми думами ясними.*

*Понад усим
Лиш Правда буде жить,
А Зло умре з погаслою зорею,
Тебе одну жагуче я любить
До смерти буду
Ніжністю своєю.*

*Вересень 1954,
Лондон, Англія.*

ТАК ПОСИДИМО, ЗГАДАЄМ...

О. Воропасві.

Знаєш, кинь свої ти пера,
думи марних сподівань,
і підемо на озера
у травневу ранню–рань.

Візьмем вудочки під руку,
в торбу вкинем хліб та чай,
на цей день ти про науку
та про книги забувай.

Автобусом їхать будем,
потім поїздом, пішком,
ми дихнем на повні груди
на роздоллі над ставком.

Там верба стоїть корява,
на горбочку — ясени,
ех би, витягнуть на славу
щуку путню з глибини!

Лебідь впливе десь збоку,
гордий красень тихих вод,
ти почувеш там сороку,
різних птахів хоровод.

Онде качка пропливає,
а за нею — ряд малих,
красень–селезень пірнає
у проміннях золотих.

"Ну ж тягни!.. Що за рибина,
окунище хоч куди!"
Почорніла в нього спина
від глибокої води.

Линуть думи, мов лелеки,
до покинутих озер,

*я пригадую далекий
з бодем край мій ось тепер.
Житне поле, сум діброви,
рідна мати край воріт...
Сипле снігом пелюстковим
із вишневих білих віт.*

*Так посидимо, згадаєм
про минуле, про своє...
Риба все тобі гигає,
Хоч і в мене, правда, є.*

*Квітень 1955,
Лондон, Англія.*

ЯК ЦЕ ТРАПИЛОСЬ ?

· Сам не знаю,
Як трапилось все це,
Як це щастя безмежне прийшло,
Моє стружене тугою серце
Випромінює чисте тепло.

Ніби ранком іду над рікою
І купаюсь в проміннях ясних,
Кожну мить ти, єдина, зі мною
З тихим смутком в очах голубих.

Як це трапилось?
Як це збулося?
Сон приснився,
Чи все наяву?
Твоя ніжність
І срібло в волоссі
Мою душу тривожать живу.

Ще ж недавно я світу не бачив,
Ні зірок, ані квітів в саду
І ніколи не думав,
Незрячий,
Що тебе коли-небудь знайду.

Я душею черствів і словами,
Десь втікав від самого себе,
Присягнувся б усіми богами,
Що ніколи не стріну тебе.

Ти для мене не просто людина,
А цілюще в душі джерело,

*Через тебе, надіє єдина,
Моє мертве єство ожило.*

*Великоднє ти щастя для мене
І молитви блаженне тепло,
Через тебе,
Маріє єдина,
Моє мертве буття ожило.*

*22 вересня 1982,
Торонто.*

ТАРАЩАНКА

Далекій дорогій Марусі.

*Я пригадую...
Морозний ранок,
Піль сліпучі далі у снігу,
Пару коней,
Слід від наших санок
На сільським невіждженім шляху.
З під копит —
Живого срібла бризки,
Дружно й легко бігли вороні,
Тихих хат мовчазні димні низки
За млином губились в далині.
Збоку ліс стояв в блискучій ризі,
А під ним — мороз ріку зашклив,
Хутори далекі, мов у книзі,
І тополі, ніби в казці див.
З моїх рук ти віжки ухопила,
Крикнула, усміхнена: "Гей, ноо!..".
Вороні понеслись, як на крилах,
Піль крутнулось біле полотно...
Іній вкрив твої тернові брови,
Над дитинними устами ліг,
Кінь ударив місяцем підкови,
Борозному на горбок поміг.*

*В таращанським лісі,
Де весною
Темінь кіс пахучих розплітав,
Вечорами
Літньою порою
На побачення палкі чекав,*

Вороні ступали
Тихим ходом,
Гнулись віти сосен у снігу...
"Як чудово...", — мовила ти згодом,
Щось питала, я казав: "Умгу".
Май пройшов...
Сніги давно розтали,
Ліс наш вкрився листом, як колись.
"Прощавай, любов...", — уста шептали,
"Буду ждять, бажаний, —
Не барись!".

З тих часів мої погасли ранки...
Довелось — немало перейти...
Та очей таких, як в тарашанки,
В цілім світі других — не знайти.

Січень 1955,
Лондон, Англія.

ОЙ СТЕЖИНО–СТЕЖЕЧКО...

Незабутній М.

*Мерехтливі зорі
неба синь мережили,
заливався болем
щастя соловей,
простелився місяць
золотою стежкою
на ставу під берегом
посеред лілей.*

*Ой стежино–стежечко,
в серці моїм вічно
спогадом про милу
будеш ти лежать...
Де ж вона, кохана,
ніжна, мов смерічка?
Як мені з чужини
вістку їй подать?*

*Руки її ніжні,
вустонька неторкані
у розлуці буду...
буду цілувать,
талісманом в серці
у моєму зморенім
те кохання наше
від людей ховать.*

*Як жива, журавонько,
в ніч травневу вийди,*

подивись як плавають
зорі у воді, —
думами тривожними
та сльозою кривди
привітаю, бажана,
як вітав тоді.

Ой стежино—стежечко,
наша ти недоленько, —
пролягла доріженька
криком в чужину...
Ти, моя зажурена
при шляху тополенько,
мушу вік кохати
лиш тебе одну...

Грудень 1953,
Лондон, Англія.

ДАЙ МЕНІ РУКУ...

*Дай мені руку, кохана,
Підемо в поле духм'яне,
Підем, єдина, житами
Стежкою між колосками.*

*Я тебе всю уквітчаю
Цвітом рясного розмаю,
В очі твої задивлюся,
Єдина моя Марусю.*

*Станем удвох серед поля,
Нашим поклонимось долям,
Щастя попросим, спокою
В Господа разом з тобою.*

*Очі зведемо до неба...
Що нам на світі треба?
Вік би отак дожити,
Стоячи в стиглому житі.*

*20 липня 1983,
Торонто.*

Я ТЕБЕ, ЛЮБА...

Моляться верби
вночі над рікою,
падають зорі,
як сльози розлук...
Ми понад берегом
йшли із тобою,
повні тривоги
та радісних мук.

Ніжну, як мрію,
голубоньку милу
в травах пахучих
всю ніч цілував...
Місяць з-за хмари
мрійним вітрилом
благословення
свої посилав.

І не лежали
снігом на скронях
згадки тривожні
з минулих років...
Я тебе, люба,
світлу, як промінь,
в росяні трави
пахучі привів...

Вересень 1982,
Торонто.

НА ЗОРІ...

*Озивається піснею птах
у веснянім саду за вікном...
На її лебединих грудях
промінь сонця горить бурштином.*

*Візантійське смугляве чоло,
мов ікона, у темені кіс...
Подих вітру, легкий, мов крило,
яблунь цвіт на подушку заніс.*

*Квіти голови зводять в сльозах,
на зорі вона солодко спить
і коралом п'янким на устах
нектар зваби жагучий лежить.*

*Травень 1955,
Лондон, Англія.*

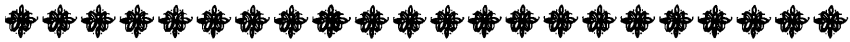

ПРОЩАВАЙ–ПРОСТИ...

*Лізелото,
світ зірниці,
ти мені прости,
ясен місяць у криницю
золото впустив.
Лізелото,
айстро біла,
полум'я в косах,
цілувати ніжно вчила
в себе на грудях.
Лізелото,
далі сині
світлом зайнялись...
Білі руки лебедині
крилами звелись.
Лізелото,
зірка гасне,
прощавай — прости!..
у душі моїй, прекрасна,
завжди будеш ти...*

*Січень 1955,
Лондон, Англія.*

СНИЛАСЬ МОЯ МРІЯ

*Знову снився ранок
в берегах над Россю,
Снились верби в росах,
мов сльозах,
Снилася дівчина,
що в густім колоссі
Мрією згубилася в житах.
Снились її руки
і ласкаві очі,
Сонячні перлини у косах,
Снилась моя мрія,
що в червневій ночі
Чайкою
кричала
у степах...*

*Листопад 1954,
Лондон, Англія.*

МИНУЛОСЯ...

*І знову ти приснилася мені
З очима карими,
Усмішкою ясною...
Згадалися давно минулі дні,
Коли ще молодим зустрівся я з тобою.*

*Минулося...
Пройшло вже все, —
Пройшло...
Але забуть тебе не можу я,
Не вмію.
Дитинну усмішку, ясне чоло
Нестиму крізь життя,
Ніби безсмертну мрію.*

*Минулося...
Та в пам'яті моїй,
Мов ранок, вимитий червневою росою,
У незабутній сукні голубій
Ти будеш завжди,
Дорога,
Зі мною.*

*Липень 1978,
Торонто.*

ТИ В МОЇХ ПІСНЯХ

Незабаром зацвітуть каштани,
Озоветься співом
Соняшна весна,
Підемо у поле, рідна і кохана,
У жита зелені,
Зіронько ясна.

Понесем в долонях наші долі,
Пізнє наше щастя
Понесем в жита, —
Хай же воно квітне у пахучім полі,
Колосом живущим
Буйно пророста.

Станем поруч, як маленькі діти,
Серце біля серця —
Повні почуттів.
Як же не молитись, не радіти,
З щастя не заплакать
В шепоті полів?..

Як же не дивитись в твої очі?
Як тебе
Не бачити у снах?
Ти для мене — щастя непорочне,
Ти в моєму серці,
Ти в моїх піснях.

Березень 1984,
Торонто.

НЕ ЖИВИ МИНУЛИМ

За вікном метелиця осіння
в золоті розсипаних листків,
за вікном тривожне голосіння
холодом напоєних вітрів.
Ніби цвинтар за вікном у мене...
Жаль тепер далекої весни,
що було колись живе й зелене,
ніби ось лягає до труни.

І у мене вже на скронях осінь,
впала срібна паморозь на них,
та в душі, як в стиглому колоссі,
теплота очей твоїх сумних.
Ніби ранком йду по тихій ниві
із рукою на твоїх плечах,
шепче вітер про весняні зливи,
що дозріли хлібом в колосках.
Слухаю твою розмову, мила,
в ній печалі тихі та жалі
і здається в небі сивокрилі
крукають невтомні журавлі.

Не живи минулим, моя люба,
що пройшло — ніколи не вернуть.
Не живи минулим, в ньому згуба,
в ньому безпросвітня каламуть.

Нам з тобою на цім білім світі
залишилось небагато йти,
тож не варто дні ті безпросвітні
в пам'яті, як докір, берегти.
За вікном не завжди буде осінь,

*Прийдуть весни, забуде цвіт,
вистигне у повному колосі
дар землі, як соняшний привіт.*

*Тож давай і ми з тобою станем
синіми волошками в житах,
піснею пташиною, кохана,
вечором у тихих берегах...*

*28 листопада 1982,
Торонто.*

ДИВЛЮСЬ НА ТЕБЕ...

*М. — на згадку про
першу зустріч.*

*Пробач мені, що я дививсь на тебе
В чужих людей і при чужім столі
Та ти мені була погідним небом
З далеким криком білих журавлів.*

*І ми ж з тобою, мов ключі у небі,
Лежить позаду нелегке життя,
На схилі літ нічого нам не треба —
Нам ласки б трошки, слова, співчуття...*

*Ти не втікай від мене, як омана,
Прийди на сповідь, хоч ще не моя,
Ми станем поруч — сум і твоя рана,
Й роки, і біль, і самотній я.*

*Візьму тебе у мій рибальський човен
Та й попливемо в зоряну блакить,
Чомусь, незнана, я тобою повен,
З тобою хочеться віку дожити.*

*Дивлюсь на тебе і дивуюсь дивом —
Ростиш онуків, а сама, як рань,
У погляді твоєму незрадливім
Теплінь думок моїх і сподівань.*

*І не хвилюйся, не турбуйся, бажана,
Лиш ближче стань, тепліше пригорни,
Лишилися за нами, ніби рани,
І дочки наші й дорогі сини.*

*А як же їм?... Ні, не питай, не треба
І заспокойся — проживуть вони,
Дай руку, рідна, й подивись на себе —
Надходить старість, як тривожні сни...*

*Вони підуть, у них ще дужі крила,
Лиш нам в безсонні ранки зустрічать
І ждати, ждять чи від дочки, чи сина,
Хоч вісточку малесеньку нам ждять...*

*1 вересня 1992,
Торонто.*

ШЕПОТИ ДО ЗОРІ...

*Облегчи мою грудь,
у вечірні часи
над душею сузір'ям безмовно схились,
у ласкавих долонях своїх принеси
ту любов, що бриніла весною колись.*

*Кожну ніч ти мені шепоти до зорі
про прабатьківську землю,
де вишні цвітуть,
де над ріками журяться верби старі
і тополі кудись
понад шляхом ідуть.*

*Шепоти до зорі про Вітчизну мою,
про поля, береги, де шумлять комиші,
хай зі мною живе у чужому краю,
як надія єдина, розрада душі.*

*Мою тугу ти завжди з собою носи,
гаряче за Україну далеко молись!
Облегчи мою грудь,
у вечірні часи
над душею сузір'ям безмовно схились...*

*6 вересня 1954,
Лондон, Англія.*

І СКЛИКАЛИ СОБОР...

*Відродженню Української Автокефальної
Православної Церкви 1921 року в Києві
— присвячую.*

*І листя шелестить на київських каштанах,
Пливе Дніпро в вечірню голубинь,
З хрестом в руці Великий Володимир
Замислився про долю поколінь...*

*Народ він наш у давнину далеку
Дніпровою водою охрестив,
Вкраїну–Русь на подвиги великі
Рукою княжою благословив.*

*Синам та правнукам він показав дорогу
В глибокій вірі вічного Христа,
Щоб у любові, славі, завжди з Богом
Возводилися храми і міста.*

*Щоб правдою і чеснотою люди
Жили в спокої, шані і добрі,
Щоб стереглись духовної облуди,
Несли в душі, як промені зорі,*

*Велику правду Праведного Бога,
Возводили у честь його храми,
Себе любили, шанували друга,
Щоб вірними вовік лишились ми.*

*Століття йшли. Росла і багатіла
Христовою наукою земля...*

*Та підступом Московщина зуміла
Поработити нас. Це звідтіля,*

*Де раб рабом керує споконвіку,
Темніша ночі чорної, прийшла
Жорстокістю розбещена каліка, —
В неволю нас і Церкву закула...*

*Та час настав — піднявсь народ до зброї,
За віру, за свободу у бої
Під прапором Держави молодій
Поніс надії й пориви свої.*

*Простий народ прибув в святу столицю
З розбитих міст, з далеких хуторів,
Тверду поставив він вимогу, наче крицю:
Забрати Церкву від чужих царів!*

*Автокефальну Православну Церкву
В своїй Державі знову відновить,
І віру прадідівську, православну
В землі козацькій рідній воскресить.*

*І скрикали Собор в Святій Софії!..
Були священики і був — народ!
Звершить хотіли споконвічні мрії..
Бажань столітніх, як весняних вод,*

*Не стримали протести і відмови
Екзархів тих московських і других —
Єпископа висвячувати знову,
Як у часах апостольських старих,*

*У сесоборним рукопокладанням
Із болем в серці людям довелось...
Не стримати народного бажання,
Не вбить великих і святих ідей,*

*Що заливають ниви життєдайні!
Звершилась воля праведних людей:
Народний подвиг — подвиг надзвичайний —
На п'єдесталь святих, живих ідей
Поставив Церкву
нашу Православну!..*

*Всенародній Здвиг
18 серпня 1985,
оселя "Київ", Канада.*

СПАСИБІ Ж ВАМ

*Синам та дочкам нашого народу, які величезними
зусиллями відродили в Канаді Українську
Православну Церкву — присвячую.*

*З далекої моєї України
Сто літ тому в незнану чужину,
Покинувши обшарпані хатини,
Чужих полів привабну далину
В заокеан поїхали шукати
Світліших днів для себе та синів.
Знедолені і злиднями багаті
Найманці осоружливих панів
Пішли у світ з моєї України
Гіркою щастя в чужині шукать...
Покинули зелену Буковину,
Щоб потім вік за нею вболівать.
Їх виряджали в путь старенькі стріхи,
Молились верби тихо над Дністром
Та солов'ї, немов би для утіхи,
Востаннє їм співали під вікном...
В ліси канадські, прерії пекучі
Взяли з собою зернят на посів,
Плаїв карпатських далину дрімучу
Та віру православну прадідів.*

*У мозолях кривавились вам руки,
З коріння розчищали вічний ліс,
Щоб хлібом власним за нестерпні муки
Упав на землю золотий покіс.
Щовечора до збляклої ікони,
Що привезли у сірім клумачку,
Молилися, зідхаючи, в поклоні,
Щоб і на вашім страдницькім віку*

Східсонцем щастя душу обігріло,
Щоб наймитами діти не росли,
Щоб журавлі на неутомних крилах
Хоч вісточку іздому принесли...

Ішли роки і колосилось жито,
Де ліс колись одвічний зеленів,
Пливли хмарки, у сонці перемиті,
Над цвітом новосаджених садів.

Та не лише одним насущним хлібом
На світі цім людина буде жить —
Душа тривожна із безсмертним Богом
В молитві скорбній хоче говорить.

Вас древня віра кликала до себе,
Прабатьківський щоденний "Отче наш...".
Вивжалися церкви під рідним небом,
Святе причастя в позолоті чаш.

Церковний дзвін, мов крики журавлині,
Тривожив душу в Великодний день,
Хрести дзвіниць у світанковій сині
Та зов болючий утренніх пісень.

Вас православний хрест до себе кликав,
Печерських бань божественна краса,
На кручі Володимир наш Великий
Моливсь у вічно рідні небеса.

Чужі церкви до себе вас манили,
Щоб не знялася у чужім краю
Молитви рідної могутня сила,
Як пісня солов'їна у гаю.

Лжебраття у хресті, лукавий Будка
Під власть свою, ненаситний, манив,
Щоб в чужині не проросла, як квітка
Ще княжа віра дочок та синів,

*Принесена в серцях із України,
Прабатьківська, відстояна в борні,
Що й вдома піднімалася з руїни
У революцій грізному вогні.*

*Простий народ діла великі творить!
У Саскатун криваві мозолі
Трудар приніс, щоб у чужому морі
У люднім місті, тихому селі
Свої церкви хрестами засіяли,
Молитва щира к Богу понеслась,
Щоб в рідній мові Господа благали,
Щоб православна віра підвелась,
Щоб з київської кручі Князь побачив
Свого зачаття невмирущий труд,
Щоб віра кровна прадідів, козача,
Як віковичний чистий ізумруд,
В чужім краю вовіки процвітала
Любов'ю матері, що нам життя
Своїм життям у муках віддавала...*

*Автокефальну нашу рідну Церкву
Ви віродили у чужім краю,
Труди великі принесли у жертву
За віру православну за свою.*

*Спасибі ж вам, прості трудящі люди,
За неумомну працю та любов!
Вас у молитвах покоління будуть
В майбутнім згадувати знов і знов...*

Липень 1986.

Про автора

Інас Лукич Омеляненко народився в Україні 1925 року в селі Круті Горби Таращанського району на Київщині.

Ще в дитячому віці йому довелося пережити страхіття голодного 1933 року. Ці події закарбувалися в його свідомості назавжди. Про те, що він зазнав, автор розповідає у кількох поезіях цієї збірки.

Та й дальший його життєвий шлях не був легкий, бо юнацькі роки майбутнього поета припали на період II-ої світової війни та німецької окупації України, коли перед молоддю його віку стояла загроза вивозу на примусову працю в Німеччині. Уже восени 1941 р. така доля не минула й Інаса Омеляненка.

Незважаючи на тяжкі обставини життя на чужині, він робить свої перші літературні спроби саме під час воєнного періоду в Німеччині. Його вірші віддзеркалювали тугу за Україною, за батьками й братом. Життя серед чужих ще дужче сприяло зростаючому патріотизмові юнака та зміцнювало почуття любови до батьківщини. Але все ним написане в ті роки загинуло, коли його заарештувала і ув'язнила німецька влада.

У післявоєнний період він чудом вирвався з табору тих, що підлягали примусовій репатріації до СРСР і на деякий час залишився у Німеччині.

Згодом Інас Омеляненко залишив зруйновану війною континентальну Європу і жив та працював в Англії. Протягом усіх цих років, а особливо після війни, він кожен нагоду, що траплялася, присвячував самоосвіті та вдосконаленню власного літературного хисту.

Лондонська газета "Українська думка" та журнал "Єдність нації" містять його твори. Його приятель етнограф Олекса Воропай, що писав про Великий голод в Україні, та інші літератори заохочують молодого поета до дальшої діяльності. У Англії 1954 року з'являється збірка його сонетів "Брат".

Голод 1932/1933 рр. та скрута воєнного часу і праця в копальні надщербили здоров'я Інаса, і деякий час він перебуває в санаторії, бо йому загрозувало захворювання туберкульозом.

З 1956 року він у Канаді. Тут, поруч із щоденною працею, він продовжує писати. Деякі його твори з'являються під псевдо Іван Бондарчук. Його друкує періодична українська преса: він — член редколегії універсального журналу-місячника "Нові дні", співпрацює з одумівським журналом "Молода Україна", дописує до тижневика "Народна воля".

Омельяненкові вірші тих часів, в основному, ліричні й носталгійні.

Згодом його поезія набирає історичного характеру. Зростає кількість патріотичних віршів, зростає і популярність поета.

У 1985 р. його поезія "І скликали Собор...", в музичній обробці, складає помітну частину монтажу на Всенародньому Здвизі, присвяченому відродженню Української Автокефальної Православної церкви в Києві 1921 р.

Він цікавиться Україною князівських часів, багато читає, зокрема студіює книжки С. Скляренка "Святослав", "Володимир" та інші джерела.

Як наслідок, у співпраці з композитором Б. Дніпровим, з'являється його кантата чи урочистий марш "Володимир слава". Твір став центральною точкою Ювілейних святкувань 1988 року в Канаді й Америці. Інша його поезія також користується заслуженим визнанням.

Враження від його першої подорожі на батьківщину Інас Омельяненко висловив у цікавому, на жаль, невидрукованому прозовому циклі "Невідіслані листи з України".

Працюючи над історичною тематикою, поет чутливо реагував і на сучасні йому події в Україні. Нуклеарна трагедія, що спіткала його рідний край 1986 року, знайшла відгук у драматичному творі "Чорнобильська мати".

Відвідини рідного краю в 1988 р. збагатили його новими матеріалами та враженнями, що мали бути використані пізні-

ше. У той же час він працює над другою частиною історичної поеми "Син рабині" про Великого князя Володимира.

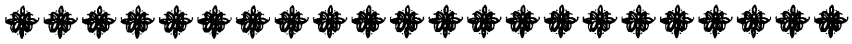
Викладаючи на Курсах українознавства в Торонто, окрім поезії, він займається і прозою. Його переважно гумористичні, а часом і сатиричні, нариси та оповідання з'являються в українських періодичних виданнях. Прикладом такої тематики може бути його гумореска "Везіть мене до Ітон-центру!".

У той самий час Інас Омеляненко пише й серйозні оповідання, забарвлені аналізою людської психіки, такі як "Людина в житах" чи "Син". Але й ці твори залишаються невидрукowanими. Так само йому не судилося закінчити ще раніше задуману повість "Про нашу сім'ю" — розповідь про долю українського села.

Письменник помер у 1995 році в Торонто.

Запропонована вашій увазі збірка базується на виданій поетом 1995 року в кількості всього 20 примірників книжці "Цим вічним болем...".

ЗМІСТ

Тридцять третій	5
Батьківщині	6
Чорнобильська мати	7
Вітчизні	10
Не ставте пам'ятників!	12
Володимир Хреститель	15
Чернеча Гора	18
Де тепер ти?	20
Україні	22
Не забудьте ж, сини	23
Ранок	25
Братові	26
Земле рідна	27
Крути	28
Мати	30
Поклонімось князеві	32
Нехай ніколи слава не загине!	35
Увижайся завжди	38
Україно—зоре!	39
А в тебе, моя дитино?	40
Хай у рідній землі	42
Ой, не спиться мені	43
Ти зі мною була	45
Угадую	49
Наддніпрянська зоре	51
Спала ніч	52
Сини ви мої, сини	53
Не зупиняйся!	55

Проминали роки	57
Над Дніпром моїм	59
Привіт тобі	61
Розмова з матір'ю	64
Батько	69
Якими долями?	70
Дочці	71
Привіт вам!	72
Хоч удосвіта приснишь	73
На цвинтарі	75
Весна	76
Рідній землі	78
Так посидимо, згадаєм	79
Як це трапилось?	81
Тарашанка	83
Ой стежино—стежечко	85
Дай мені руку	87
Я тебе, люба	88
На зорі	89
Прощавай – прости	90
Снилась моя мрія	91
Минулося	92
Ти в моїх піснях	93
Не живи минулим	94
Дивлюсь на тебе	96
Шепоти до зорі	98
І скликали Собор	99
Спасибі ж вам	102
Про автора	105

Ця книжка видана завдяки жертвенності таких друзів та прихильників Інаса Омеляненка:

Родина Омеляненків і Марія Карпюк.

Галина Білоус, Марія і Павло Божик, Степан Горейко, Іван і Наталка Ємець, Параскевія Кумпан, Леонід і Раїса Ліщина, Василь Павлюк, Анастасія і Михайло Пейко, Петро і Таїса Шкурка, Катерина Щербань, Петро Юрчак.

Православне Братство св. Володимира (гол. Петро Юрчак), Союз Українок Канади відділ ім. св. кн. Ольги (гол. Євгенія Мельничук), Канадська Фундація Бандури (гол. Оксана Рева).

Микола Балдецький, Алла і Микола Гавриш, Михайло Грицак, Іван Данильченко, Євфросинія Літвінова, Валентина і Петро Родак, Марія і Григорій Романенко, Валентина Розлин, Олександр і Люба Харченко.

Олена і Сергій Бубало, Михайло і Марія Загребельні, Ніна Козій, Григорій Литвин, Володимир Москва, Віктор Омеляненко, Трохим Остапчук, Євген Сиваник, добр. Олена Славченко, Агнеса і Юрій Старостенко.

Фото на 1-ій сторінці —
роботи Петра Шкурки.

Книжку підготували до друку:
Валентина Родак та Алла й Микола Гавриш.

